

Moest het vee in de Verenigde Staten sinds de jaren zestig zo groot mogelijk zijn, eind twintigste eeuw begon het tij voor vleesvee te keren. Het fokken van miniatuurrassen geniet er een toenemende belangstelling en heeft de toekomst.

De Cat Creek Ranch, waar miniherefords worden gehouden, ligt langs de Interstate 94, niet ver van Noord-Dakota's hoofdstad Bismarck. Het bedrijf is alleen te bereiken via een nauwe tunnelpijp onder de weg, waar onze wagen zich maar net doorheen weet te wringen. Eigenaar van de ranch Bruce Strinden is een gesoigneerde cowboy die trots is op zijn bedrijf 'Blessed America'. Trots, net als alle veehouders die een ranche hebben in de 'plains' van de 'Midwest'. Met een zware stem vertelt Bruce enthousiast over zijn economische miniatuurherefords.

'Snorters'

Herefords behoorden samen met het angus- en het shorthornvee tot de eerste stamboekgeregistreerde vleesrassen die in Amerika werden ingevoerd. Dat gebeurde aan het einde van de negentiende eeuw, toen de Texas longhorn zware verliezen had geleden door overbegrazing en er daarna enkele zeer strenge winters volgden. Tegelijkertijd zorgde een economische depressie voor het faillissement van veel ranchers. De vervolgens oplevende economie maakte het mogelijk opnieuw met vleesvee op de prairie te boeren.

De lege prairies, waaruit de bizon en de Indianen al enkele decennia eerder waren verdwenen, werden langzaam maar zeker gevuld met Britse vleesrassen. En terwijl de holsteins steeds groter en melktypischer werden, selecteerden de ranchers de vleesrassen nog extremer bekleed dan ze al waren. Dit leidde in de jaren twintig van de vorige eeuw tot de zogenaamde 'snorters', dwergvee met een korte snuit, waardoor ze een snurrend geluid maakten. Begin jaren zestig veranderde de mode in Amerika. Groot moest het worden, zo groot mogelijk. En

De kleine kudde van Bruce Strinden op de Cat Creek Ranch loopt in hoog gras en heeft een eigen schuilplaats voor zon, regen en sneeuw in de winter; een luxe die voor commercieel vleesvee in Amerika niet is weggelegd

het vlees mager en cholesterolarm, want de omvang van een toenemend aantal hamburgerconsumerende Amerikanen begon zorgelijk te worden.

'Continental's'

Dankzij deze nieuwe mode kwam in de jaren zeventig een importgolf op gang van voor Amerika en Canada nieuwe rassen, de zogenaamde 'exotics' of 'continentals', want de meeste van deze rassen kwamen van het Europese vasteland. Om het vleesvee meer aan de maat te krijgen werd niet alleen streng geselecteerd, er werd ook gesjoemeld. Het ver-

haal gaat dat in die beginperiode van de grotemaatmode een grote zwarte angustier met de eer zou gaan strijken op een show. Totdat het stevig ging regenen. Het dier begon witte spikkels te vertonen, die uitgroeiden tot witte vlekken. De stier bleek een zwart geverfd, hoornloos kruisingproduct te zijn.

Om nieuwe rassen te fokken werd er in Amerika op grote schaal gebruikgemaakt van anguskoeien. Veel continentals, die in de jaren tachtig werden ingevoerd en aangefokt, voeren daarom nu bloed van het angusras. Zo zijn er zwarte, hoornloze gelbviehdiere, zwarte chianina's, zwarte simmentalers met of zonder witte kop, en ga zo maar door. Hoe dan ook, de nieuwe rassen werden aangeprezen als groot, lang en vooral 'lean' (vet- en cholesterolarm). Aanvankelijk veroverde een aantal van deze continentals een plekje op de prairie. De simmentaler wist in 1989 zelfs de hereford van de eerste plaats op de ranglijst

van geregistreerde vleesrassen te verdrijven. Maar de continentale mode waaide snel over en tegenwoordig moet het weer allemaal zwart zijn. Voor zwartgekleurd commercieel vleesvee, ongeacht het soort, wordt meer betaald dan voor anders gekleurd vee. Een duidelijke verklaring is hier niet voor te vinden. Het angusbloed voert dus weer de boventoon in de Verenigde Staten. Ook in restaurants hier kun je steaks van de black angus vinden. Black angus is echter een gedeponeerd merk en het vlees kan van elk mogelijk type vee komen als het maar in 'feedlots' op mais is afgemest. Begin jaren zeventig waren de angus en de hereford een heel stuk groter dan het oorspronkelijke Britse fokmateriaal, vergelijkbaar met de holstein die destijds boven de Fries-Hollandse zwartbonte uittorende. Een eigenwijze rancher in het zuidwesten van Texas was echter trouw gebleven aan het kleine 'ouderwetse Britse type'. Zijn zoon Roy Largent

selecteerde ze sinds 1970 zelfs op een nog wat kleinere maat. Niet om nostalgische, maar om economische redenen. Het idee was dat steeds meer stedelingen zich gingen vestigen op kleine ranches, 'ranchettes', waarvoor klein en handelbaar vleesvee meer geschikt is. In de jaren tachtig begonnen ook meer 'grote' fokkers op een andere manier te rekenen.

Groot versus klein

De miniatuurherefords op Cat Creek Ranch zijn echter niet zó klein als de naam doet vermoeden. Ze zijn maar ongeveer tien centimeter kleiner dan de Engelse herefords van de jaren vijftig en zestig, maar mogen wél klein worden genoemd: om voor de titel miniatuur in aanmerking te komen moet de schofthoogte onder de 48 inch (ongeveer 122 cm) blijven. Miniatuurherefords worden in het gewone herefordstamboek ingeschreven, mits ze geen dwergvorm heb-

Marleen Felius

ben. De minifokkers hebben wel hun eigen vereniging en op shows worden de kleintjes apart beoordeeld. De kleine herefords worden door hun eigenaren gezien als de meest economische. Dat geldt ook voor fokkers van de zogenaamde lowline angus. Het gaat al deze ranchers om een zo groot mogelijke vleesopbrengst per hectare. De gedachte is kort gezegd als volgt: twee miniatuurkoeien eten niet (veel) meer dan een koe van groot formaat, zoals de simmentaler, charolais of hereford. Een gewone herefordkoe levert een gespeend kalf van gemiddeld 700 pounds (317 kg). Twee kleine koeien leveren je elk een gespeend kalf van gemiddeld 500 pounds (227 kg), opgeteld dus meer vlees op eenzelfde oppervlakte.

Het voordeel van klein vee hangt tevens samen met de grond en de afmestmethode. Klein vee is geschikter voor extensief grazen omdat het minder energie verbruikt dan grote runderen bij het afleggen van flinke afstanden om voedsel te bemachtigen, en is daarom meer rendabel op arme grond. De traditionele Amerikaan heeft voorkeur voor grote porties feedlotvlees, afkomstig van in korte tijd op krachtvoer afgemest vee. Grote, niet te snelgroeende runderen zijn voor deze bioindustrie het meest geschikt. Maar het feedlotsysteem komt volgens kenners in de nabije toekomst onder druk te staan. Belangrijkste oorzaak is de steeds duurder wordende mais als gevolg van de verwerking tot bioethanol (autobrandstof). Vruchtbare grond wordt dan ook meer en meer opgeslokt door maisteelt.

Het vlees van extensief op gras gehouden vee, dat zonder overdaad aan antibiotica is grootgebracht, begint bovendien aan populariteit te winnen. De voorspelling is dan ook dat kleine rassen, zoals de miniatuurhereford, op niet al te lange termijn terrein zullen winnen.

Marleen Felius

Miniatuur herefords

Kleine rundveerassen hebben de toekomst in de Verenigde Staten

